

Załącznik do Uchwały Nr

.....

Rady Gminy Piecki

Z dnia

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2019-2023**

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie.....	3
II. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.....	3
III. Przepisy prawne stosowane w związku z przemocą w rodzinie.....	6
IV. Odbiorcy.....	6
V. Analiza SWOT.....	7
VI. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Piecki oraz ocena zasobów w obszarze pomocy społecznej w roku 2018.....	8
VII. Obszar działań.....	11
VIII. Cel Główny.....	12
VIII.1 Cele szczegółowe.....	12
IX. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Piecki.....	13
X. Zadania.....	14
XI. Realizatorzy.....	19
XII. Przewidywane efekty.....	20
XIII. Monitoring.....	21
XIV. Podsumowanie.....	21

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy, system wartości. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wśród wielu zatrważających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno – przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, główną atrakcją filmów czy gier komputerowych. Ma swojego „odbiorcę” wśród niemal wszystkich grup wiekowych. Przemoc stała się zatem swoistym rodzajem rozrywki, zabawy. Choć przemoc, agresja jako forma zachowań społecznych istniała od zarania dziejów we wszystkich kulturach i religiach, to właśnie obecnie obserwujemy zjawisko eskalacji przemocy i wzrastającego nią zainteresowania w różnych dyscyplinach naukowych. Przemocą domową zajmuje się: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych i jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego, zaplanowanego na kilka lat programu przeciwdziałania przemocy.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

przemoc to:

"Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.), a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą."

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem ogólnoswiatowym, najczęściej dotyka ona najsłabszych, którzy nie potrafią sami się obronić, przede wszystkim kobiety i dzieci. Przemoc ta jest tym bardziej dotkliwa, ponieważ pochodzi od osób najbliższych, które powinny obdarowywać miłością i gwarantować poczucie bezpieczeństwa. Zjawisko przemocy w rodzinie odkrywa wiele mitów i fałszywych przeświadczeń. Z jednej strony przeszkadzają one w pomaganiu ofiarom przemocy, z drugiej, służą usprawiedliwianiu sprawców. Część błędnych przekonań powoduje, iż ofiary przemocy uważają, iż nie można temu zapobiec, że nie mają na to wpływu. Wbrew powszechnemu mniemaniu przemoc występuje we wszystkich środowiskach rodzinnych. Zdaniem socjologów kulturowo uwarunkowanym źródłem konfliktów rodzinnych jest współczesny model rodziny, który izoluje ją od otoczenia. Sprawia, że rodzina boryka się sama ze swymi problemami, bez wsparcia z zewnątrz. Rodzina w swojej naturze zawiera wiele czynników konfliktogennych. Jednym z nich jest fakt skupienia różnych płci, temperamentów, osobowości, potrzeb zainteresowań czy doświadczeń jednostek w rodzinie.

Istnieje wiele określeń zjawiska przemocy. Według J. Merlibrudy przemocą domową na gruncie psychologii określa się: „każde działanie lub rażące zaniedbanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę siły lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne bądź psychiczne”.

Określenie to obejmuje zarówno małżonków, partnerów, dzieci, rodzeństwo, rodziców i starszych członków rodziny. Grupą krzywdzoną są osoby słabsze i starsze. Jest to szczególnie widoczne, gdy zmienia się proporcja kondycji między nimi a agresorem na ich niekorzyść.

Przemoc domowa:

- jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę nad ofiarą;
- narusza prawa i dobra osobiste ofiary – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka: prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku;
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na szkody osłabiając jej zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczną, obejmującą działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne.
2. Przemoc psychiczną, która jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, wykorzystującym mechanizm procesów psychologicznych.
3. Przemoc seksualną, działającą w obszarze zachowań seksualnych, naruszającą intymność pożycia.
4. Przemoc ekonomiczną, dotyczącą warunków materialnych, która opiera się na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.

Każdej z wymienionych rodzajów przemocy towarzyszą charakterystyczne jej formy.

Rodzaje przemocy	Formy przemocy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie żrącymi substancjami, używanie broni, ograniczanie dostępu do pożywienia, nieudzielanie koniecznej pomocy
przemoc psychiczna	poniżanie, naśmiewanie się z poglądów, pochodzenia, religii, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie, stosowanie gróźb
przemoc seksualna	sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych
przemoc ekonomiczna	niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zawodowej, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia

Bardzo ważnymi członkami rodziny, których dotyka bardzo często zjawisko przemocy, to osoby starsze. Borykają się one nie tylko z kłopotami zdrowotnymi, społecznymi i emocjonalnymi, ale także często z przemocą. Człowiek stary to osoba często słabsza, bezbronna i samotna, która staje się najłatwiejszą ofiarą dla swojego oprawcy. Stwierdzono, że przemoc wobec osób starszych staje się co raz częstszym zjawiskiem ze względu na fakt obniżenia pozycji życiowej, dysfunkcji organizmu czy braku siły. W związku z powyższym istnieje potrzeba rozprzestrzeniania informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą wobec osób starszych oraz podjęcia działań interwencyjnych, które będą zapobiegały występowaniu niepożądanego zjawiska.

Przemoc, jakiej doświadczają osoby starsze jest pojęciem szerokim, nie oznacza tylko przemocy fizycznej i psychicznej, ale również przemoc ekonomiczną (przejawiającą się np. zabieraniem osobie starszej pieniędzy) oraz różnego rodzaju nadużycia i zaniedbania, do jakich dochodzi w niektórych rodzinach, tj. niepodawanie leków, głodzenie, niewpuszczanie do domu.

W literaturze gerontologicznej (McDonald 1996) przemoc rozumiana jest jako złe traktowanie ludzi starych, które przejawia się pod postacią nadużyć i zaniedbań (pod pojęciem ludzie starzy rozumie się zazwyczaj osoby po 65. roku życia). Przemoc wobec ludzi starszych może przejawiać się jako akt popełniony lub też jako zaniechanie działania. W skrajnej formie przemoc wobec osób starszych występuje pod postacią zachowań agresywnych, szkodliwych dla zdrowia (np. okaleczenia), a nawet bezpośrednio przyczyniających się do śmierci. Przemoc wobec ludzi starych jest zróżnicowana, przybiera różną postać i przejawia się na różne sposoby:

- przemoc fizyczna: celowe użycie siły fizycznej, której następstwem jest uszkodzenie ciała, ból albo osłabienie,
- przemoc psychiczna: używanie groźby, upokarzania, znęcanie się, przeklinanie i inne werbalne zachowania i/albo inne formy psychicznego okrucieństwa, których rezultatem jest strapienie,
- przemoc finansowa: nielegalne i nieodpowiednie użycie funduszy, własności lub innych zasobów osoby starszej, -zaniedbania: powtarzająca się deprywacja (powtarzające się pogarszanie) opieki, pomocy, która jest potrzebna człowiekowi staremu w ważnych czynnościach dnia codziennego.

Jeśli chodzi o dane o osoby starsze, to największym do tej pory ogólnopolskim badaniem, w ramach którego przeprowadzono analizę zjawiska przemocy dotyczącej osoby starsze, jest badanie PolSenior pt. „Aspekty medyczne, psychologiczne, socjologiczne i ekonomiczne starzenia się ludzi w Polsce” zrealizowane w roku 2011. Wynika z niego, że zjawisko przemocy dotknęło 5,9% badanych osób powyżej 65 roku życia. Najczęściej występującą formą przemocy było znieważanie, wyśmiewanie, ośmieszanie i lekceważenie. Zastraszonych i szantażowanych było 2,1% badanych. Przemocy fizycznej w postaci bicia, kopania, duszenia doświadczyło 0,4% osób; popychania lub szturchania 1,1%.

Przemoc bierną –zaniedbanie przez bliskich zasygnalizowało około 14% badanych: 2,5 % osób miało poczucie zaniedbania często, 11,8% czasami. Na uwagę zasługuje fakt, że wśród ofiar każdej z form przemocy zauważono więcej kobiet niż mężczyzn (kobiet 7,9%, mężczyzn 5,9%). Przemoc wobec kobiet częściej dotyka je we własnym domu, ze strony najbliższych; z kolei mężczyźni z agresywnymi zachowaniami z reguły spotykali się poza domem –na ulicy, w sklepie itp. Może to świadczyć o bardziej ugruntowanej pozycji mężczyzny w rodzinie, charakterystycznej dla jej tradycyjnego modelu.

Z danych ogólnopolskich opublikowanych przez Komendę Główną Policji w styczniu 2017 roku wynika, że osoby starsze stanowią znaczny odsetek osób doznających przemocy w rodzinie: wśród kobiet, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie zdecydowaną większość stanowią osoby w wieku do 65 roku życia (61 330 kobiet,

wobec 6 654 kobiet powyżej 66 roku życia). Kobiety w wieku do 65 roku życia stanowią 90,21 % ogólnej liczby kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie.

Podobnie przedstawia się sytuacja, gdy ofiarą przemocy w rodzinie pozostaje mężczyzna. W 2017 r. odnotowano 11 030 mężczyzn, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięci przemocą w rodzinie. 85,72 % tej grupy (9 455 osób) stanowią mężczyźni w wieku do 65 roku życia, zaś 14,28 % (1 575 osób) powyżej lat 66.

III. Przepisy prawne stosowane w związku z przemocą w rodzinie

Uregulowania prawne dotyczące problemu przemocy znalazły odzwierciedlenie w bardzo wielu dokumentach o znaczeniu strategicznym m. in.:

- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000r.
- Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 1993r. Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet(2004/2220(INI))
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20.11.1989r. ratyfikowana przez Prezydenta Polski na mocy ustawy z dnia 21.09.1990r.

Ponadto problem przeciwdziałania przemocy w rodzinie regulują przepisy szczegółowe, w tym:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych

Założenia niniejszego programu są integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Piecki przyjętej Uchwałą Nr XVII/118/16 Rady Gminy Piecki z dnia 29 kwietnia 2016 r., a w szczególności realizacja **celu strategicznego: "Przeciwdziałanie zjawiskom degradacji społecznej"**.

IV. Odbiorcy

- a) osoby dotknięte przemocą w rodzinie: dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby niepełnosprawne, osoby starsze,
- b) osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- c) świadkowie przemocy,
- d) przedstawiciele władz lokalnych, instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin, kościoła,
- e) pozostała część społeczności lokalnej,

V. Analiza SWOT

Analiza SWOT narzędziem do ustalania celów strategicznych i wyznaczania priorytetów. Opiera się na diagnozie i systematyzuje poszczególne problemy, określając ich hierarchię. Bywa, iż dokonując analizy, to samo zjawisko zakwalifikujemy raz jako szansę, raz jako zagrożenie –tak sytuacja jest realna i dopuszczalna. Przygotowywania analizy SWOT zdefiniuje się zakresy poszczególnych ocen:

- Mocne strony– to obszary, w których obecne działania uważane są przez społeczeństwo jako skuteczne,
- Słabe strony– to obszary występowania zjawisk, w których nie wykorzystano wszystkich sposobów poprawy sytuacji, nie wykorzystano wszystkich skutecznych działań, lub nie wykorzystano istniejącego potencjału. Odnoszą się one zarówno do obecnych jak i przyszłych potrzeb, stając się barierami w wykorzystaniu przy walce z przemocą.
- Szanse– to sfera działań i zjawisk, które mogą wspierać nasze planowane przedsięwzięcia i korzystnie wpływać na proces zmniejszania zjawiska przemocy w rodzinie. Oceniając szanse, wskazywano zjawiska, które mają pozytywny charakter z punktu widzenia możliwości rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie oraz wsparcia dla ofiar tej przemocy.
- Zagrożenia– to obszary, które niekorzystnie oddziałują lub będą w przyszłości oddziaływały na zaplanowane działania, posiadające niekorzystny wpływ na zmniejszenie występowania zjawiska przemocy w gminy Piecki. Obowiązkiem staje się określenie prawdopodobieństwa ich powstania, czasu trwania i znaczenia w walce z przemocą. Zagrożenia są zjawiskiem negatywnym, lecz ich występowanie leży poza możliwościami naszego bezpośredniego oddziaływania.

ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
-współpraca z Policją, Szkołami, Placówkami Wsparcia Dziennego, GOKSiR, Zespołem Interdyscyplinarnym, Grupa Robocza, SDŚ, -Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, - Klubik Profilaktyki Pozytywnej, -znajomość środowiska, -baza specjalistów, -działania edukacyjno-profilaktyczne, -procedura Niebieskiej Karty, -spójność programów, -poparcie oraz wsparcie samorządu, -wiedza o tym, że alkoholizm jest najpoważniejszym czynnikiem ryzyka powodującym przemoc w rodzinie, -możliwość doskonalenia kadr, -dostęp do programów rekomendowanych przez PARPA, dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,	-brak mieszkania dla ofiar, -brak terapeuty, -brak narzędzi w stosunku do sprawców, -stereotypy, -wypalenie zawodowe, -procedury (czas trwania) -bierność świadków przemocy, -niewystarczająca liczba placówek terapeutycznych, -słabo funkcjonująca komunikacja -brak lokalnych liderów w niektórych środowiskach, -mała liczba lokalnych organizacji pozarządowych, -brak środka transportu należącego do GOPS w Pieckach
Szanse	Zagrożenia
-ściślejsza współpraca, -wzrost świadomości dorosłych i dzieci, -PKI,	-brak współpracy ze strony sprawców i ofiar, -brak zaufania do instytucji, -środowisko wiejskie,

-możliwość prowadzenia kampanii, -dostęp programów -dobre warunki lokalowe do prowadzenia zajęć profilaktyczno-edukacyjnych, -chęć zmiany i wyjścia z kryzysu -monitoring,	-niedostateczna wiedza, -obawa przed stygmatyzacją, stereotypy -brak lokalu w sytuacjach interwencyjnych, -ubóstwo, bezrobocie, -eurosieroctwo, -świadomość, mentalność mieszkańców, - brak współpracy zanim powstanie problem przemocy, - brak chęci lub umiejętności wczesnego przewycięzania kryzysu w rodzinie,
--	--

VI. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Piecki oraz ocena zasobów w obszarze pomocy społecznej w roku 2018.

Na terenie gminy Piecki przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu i niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczasowe działania spowodowały zmiany świadomości społecznej, przyczyniły się do większej gotowości osób dotkniętych przemocą do ujawniania tego zjawiska. Należy jednak zaznaczyć, iż pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwaniu i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

- Z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Mrągowie wynika, iż w 2018 roku doszło do 119 interwencji domowych, gdzie przyczyną była sama przemoc czy też przemoc pod wpływem użycia alkoholu .
- Z danych uzyskanych z Referatu Ewidencji Ludności w Urzędzie Gminy w Pieckach wynika, że Gminę zamieszkuje **7.700**osób (stan na grudzień 2018r.) Z informacji uzyskanych z PUP Mrągowo wynika, iż wskaźnik bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim to **10,9%** w Powiecie mrągowskim natomiast **11,4%** (stan na grudzień 2018r.)W Gminie Piecki w końcu 2018 roku było 260 zarejestrowanych osób bezrobotnych (155 kobiet i 105 mężczyzn), w tym 78 osób z prawem do zasiłku. Wśród bezrobotnych zaliczanych do grupy będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych było 86 osób bezrobotnych do 30 roku życia, w tym do 25 roku życia 55 osób, 71 bezrobotnych powyżej 50 roku życia, a 80 bezrobotnych długotrwale. Bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym mają największy udział w gminie wiejskiej Piecki - 60 osób, z wykształceniem wyższym 24 osoby, z wykształceniem średnim ogólnokształcącym 17 osób, z zawodowym 68 osób. Bez wykształcenia w naszej gminie jest 91osób bezrobotnych.
- W 2018 roku rozpoczęto procedurę 12 „Niebieskich Kart”.
- Z informacji uzyskanej od Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, iż w 2018r. motywowano do podjęcia leczenia odwykowego 30 osoby, w tym wobec 8 osób prowadzono procedurę Niebieskiej Karty.
- Z danych zawartych w rocznym sprawozdaniu MPiPS wynika, iż 14 rodzin z problemem przemocy (w tym 5 rodzin, którym założono karty w minionym roku) skorzystało z różnego rodzaju świadczeń pomocy społecznej w 2018 r.

Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2018

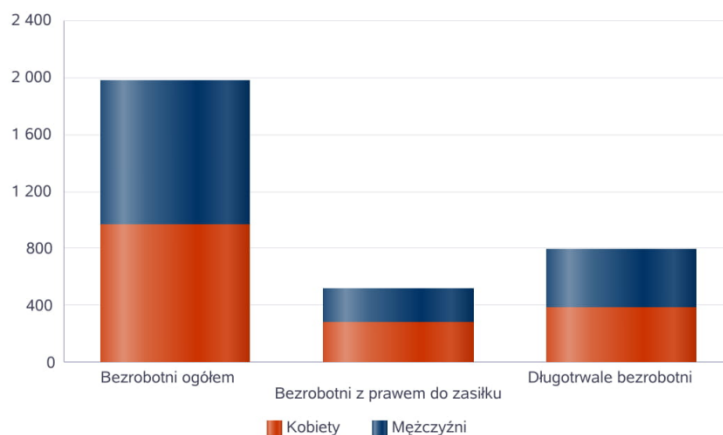
Zgodnie z art.16a ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej gmina jest zobowiązana do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o

analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która obejmuje infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe, nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej oraz informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej, w tym rodzin dotkniętych przemocą.

Dane z oceny zasobów pomocy społecznej dotyczące problemu przemocy zobrażowano w wykresach, diagramach i tabelach poniżej.

Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2018 r.

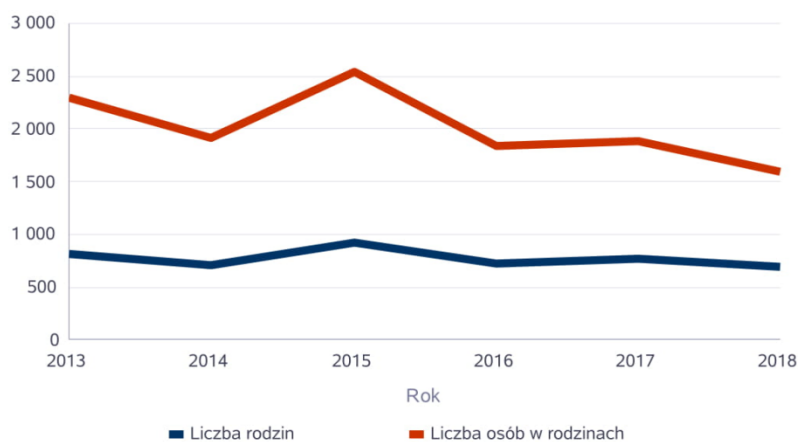
Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	1 973	1006	967
Bezrobotni z prawem do zasiłku	513	239	274
Długotrwale bezrobotni	795	413	382

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2013	811	2 290
2014	712	1 911
2015	926	2 543
2016	729	1 843
2017	765	1 877
2018	696	1 594

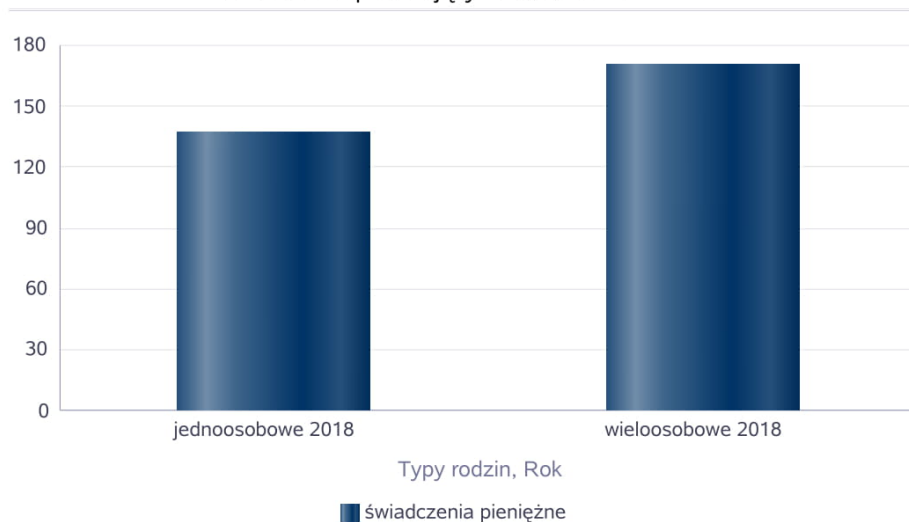
Korzystający z pomocy społecznej

Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin w 2018 roku.

	Liczba rodzin pobierających świadczenia
Typy rodzin	świadczenia pieniężne
jednoosobowe	137
wielooosobowe	170

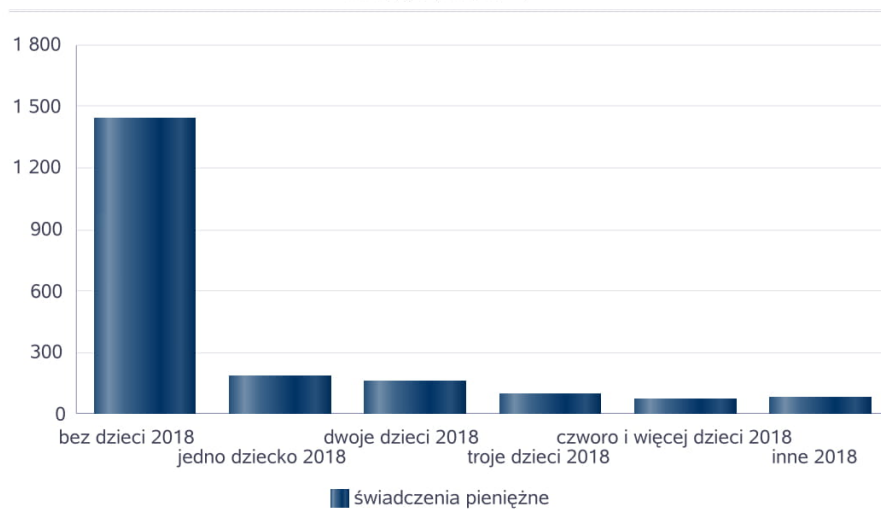
Liczba rodzin pobierających świadczenia

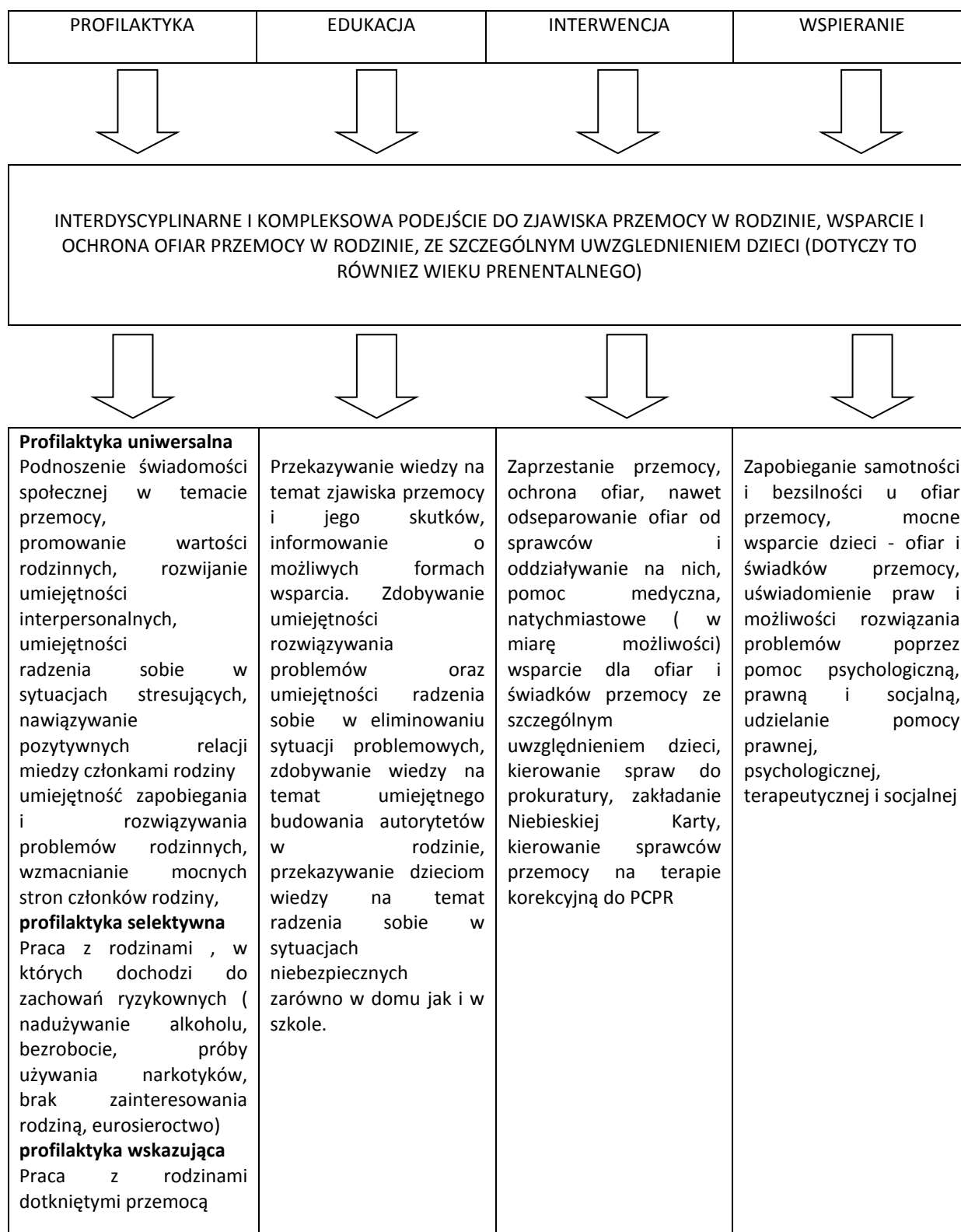
Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w 2018 roku.

	Liczba świadczeń
Typ rodziny	świadczenia pieniężne
bez dzieci	1 440
jedno dziecko	187
dwoje dzieci	155
troje dzieci	96
czworo i więcej dzieci	69
inne	79

Liczba świadczeń

VII. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Piecki

VIII. Cel Główny

Cel Główny jako odpowiedź na potrzeby naszej gminy to:

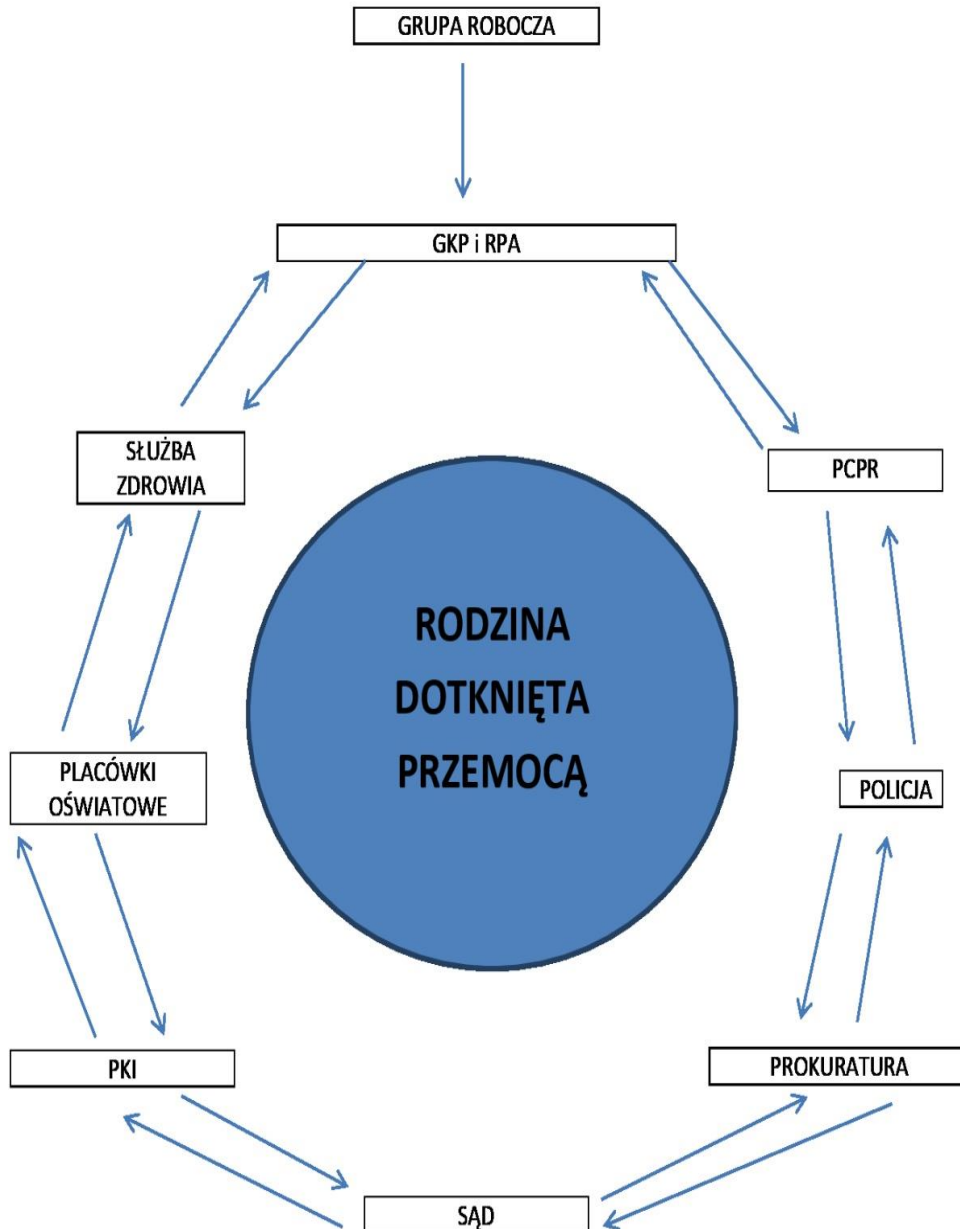
Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy i następstw przemocy w rodzinie, podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych na ochronę ofiar przemocy i edukację osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

VIII.1 Cele szczegółowe:

- 1) Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Piecki.
- 2) Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- 3) Zapewnianie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą,
- 4) Oddziaływanie na sprawców przemocy,
- 5) Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży oraz osobom starszym zagrożonym i dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 6) Propagowanie prawidłowych: modeli wychowawczych, prawidłowych postaw rodzicielskich, sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie, nawiązywania pozytywnej relacji między członkami rodzin,
- 7) Podnoszenie kwalifikacji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

IX. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE PIECKI

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY DO SPRAW PRZEDZIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
w Gminie Piecki

X. Zadania

CEL	DZIAŁANIA		WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	OKRES REALIZACJI
Diagnoza zjawisk a przemocy w rodzinie w gminie Piecki	1	Opracowanie narzędzi badawczych	- ankieta - opracowanie raportu z diagnozy	-Instytucja zewnętrzna	GPPiRPA,	2019-2020r.
	2	Zbieranie informacji na temat rozmiaru zjawiska i przyczyn powstania	- liczba niebieskich kart - liczba interwencji -liczba procedur działania - liczba sprawozdań	- Zespół Interdyscyplinarny - Policja - GOPS Piecki - GKPiRPA - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna -inne	GPPiRPA, bez kosztowo	praca ciągła
Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie	1	Kampanie społeczne	- liczba kampanii społecznych - liczba zakupionych ulotek, plakatów - strona internetowa	- GKPiRPA - GOPS Piecki - Zespół Interdyscyplinarny - GOKSiR - placówki oświatowe -inne	GPPiRPA bez kosztowo	Praca ciągła
	2	Informacje na temat przemocy w rodzinie	- diagnoza - informacje z policji i z Zespołu Interdyscyplinarnego	- Instytucje zewnętrzne - Zespół Interdyscyplinarny - Pracownicy Socjalni -inne	GPPiRPA, bez kosztowo	praca ciągła
	3	Propagowanie pozytywnych postaw w stosunkach międzyludzkich,	- liczba debat, spotkań, kampanii -liczba ich uczestników - liczba ulotek	- GPPiRPA - Zespół Interdyscyplinarny - GOPS Piecki - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - placówki oświatowe - Klub Profilaktyki Pozytywne -ŚDS -inne	GPPiRPA bez kosztowo, Instytucje zewnętrzne	praca ciągła
	4	Spotkania, debaty, konferencje	- liczba spotkań, debat, konferencji i liczba ich uczestników	- Instytucje zewnętrzne - Stowarzyszenia - GPPiRPA - Klub Profilaktyki Pozytywnej -Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna -inne	GPPiRPA, Instytucje zewnętrzne	praca ciągła

	5	Materiały informacyjno- edukacyjne	- liczba zakupionych ulotek, poradników, broszur	GKPiRPA Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna	GPPiRPA Instytucje zewnętrzne	praca ciągła
Zapewnienie ochrony i udzielenie pomocy osobom dotkniętym przemocą	1	Interwencja kryzysowa	- liczba interwencji policji - liczba spotkań grup roboczych powołanych przez przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego	- Policja - Służba zdrowia - Zespół Interdyscyplinarny - Prokuratura, - sąd	-Instytucje zewnętrzne bez kosztowo	praca ciągła
	2	Poradnictwo: - psychologiczne - prawne - mediacje rodzinne - terapie indywidualne i grupowe	- liczba porad udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego -liczba osób	- Psycholog -Mediator, - Prawnik -Konsultant do spraw uzależnień i współuzależnień	GPPiRPA Instytucje zewnętrzne	praca ciągła
	3	Edukacja w zakresie przysługujących uprawnień i praw,	- dostęp do informacji w GOPS w Pieckach oraz na stronie internetowej w GOPS w Pieckach - dostęp do poradników, informatorów, ulotek w bibliotece w GOPS Piecki	- GOPS Piecki - pracownicy socjalni - Zespół Interdyscyplinarny - Klubik Profilaktyki Pozytywnej - GKPiRPA - media	GPPiRPA GOPS Piecki Instytucje zewnętrzne	praca ciągła
	4	Pomoc w załatwianiu spraw życia codziennego trudnych dla rodzin z problemami przemocy - porady prawnicze - opieka asystenta rodziny - opieka pracownika socjalnego - opieka członków Zespołu Interdyscyplinarnego -pomoc w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, - pomoc w zdobywaniu zawodu,	- liczba udzielonej pomocy według rodzaju - liczba osób zgłaszających się po pomoc - liczba opracowanych indywidualnych planów pomocy - liczba uczestników w szkoleniach zawodowych,	- GOPS Piecki -Punkt Konsultacyjno- Informacyjny - GKPiRPA - Zespół Interdyscyplinarny - Klub Integracji Społecznej - GOPS Piecki -inne	GPPiRPA GOPS Piecki Instytucje zewnętrzne	praca ciągła
Oddziaływanie na sprawców przemocy	1	Kierowanie sprawców przemocy do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	- liczba uczestników w programie korekcyjno-edukacyjnym	-PCPR - Zespół Interdyscyplinarny	GPPiRPA bez kosztowo Instytucje zewnętrzne	praca ciągła

	2	Kierowanie sprawców przemocy do wykonywania prac społecznie-użytecznych	- liczba sprawców przemocy wykonujących prace społecznie-użyteczne	- GOPS Piecki	GPPiRPA bez kosztowo Instytucje zewnętrzne	praca ciągła
	3	Nawiązywanie współpracy z prokuraturą w zakresie pracy z ofiarami przemocy	- liczba wniosków do prokuratury	- Zespół Interdyscyplinarny - PCPR	GPPiRPA Instytucje zewnętrzne	praca ciągła
Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży oraz osobom starszym z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie	1	Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie	- liczba programów - liczba uczestników	- pedagog szkolny - Placówki Oświatowe - psycholog - Placówka Wsparcia Dziennego	GPPiRPA Instytucje zewnętrzne	praca ciągła
	2	Rozwój nowych form i metod wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży zagrożonej lub dotkniętej przemocą w rodzinie	- liczba form i metod wsparcia środowiskowego - liczba uczestników	-	GPPiRPA Instytucje zewnętrzne	praca ciągła
	3	Tworzenie nowych form spędzania wolnego czasu-wolontariat	- liczba wolontariuszy - liczba spotkań -liczba działań	- GOKSiR - Klubik Profilaktyki Pozytywnej	GPPiRPA	praca ciągła
	4	Wsparcie dla dzieci i młodzieży dotkniętych przemocą	- liczba porad psychologicznych i liczba uczestników - liczba zajęć w Placówce Wsparcia Dziennego i liczba uczestników - Profilaktyczna Akcja Letnia- liczba zajęć i uczestników - liczba zajęć w ramach Klubiku Profilaktyki Pozytywnej i liczba uczestników - liczba zajęć pozaszkolnych rozwijających zainteresowania i liczba uczestników - wsparcie rzeczowe, materialne-liczba osób objętych wsparciem i kwota wsparcia - wzmacnianie mocnych stron dzieci i młodzieży	- GOPS Piecki - GKPiRPA - Placówka Wsparcia Dziennego - Klubik Profilaktyki Pozytywnej - Punkt Informacyjno-konsultacyjny	GPPiRPA Instytucje zewnętrzne	praca ciągła

Propagowanie prawidłowych: modeli wychowawczych, postaw rodzicielskich, sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie, nawiązywanie pozytywnej relacji między członkami rodziny	1	Happeningi, imprezy i festyny mające na celu integrowanie i wzmacnianie więzi rodzinnych	-liczba imprez -liczba uczestników	GKPiRPA GOKSiR Klubik Pozytywnej Placówka Dziennego asystenci rodziny	Profilaktyki Wsparcia	GPPiRPA	praca ciągła
	2	Zachęcanie do korzystania z poradników, podręczników, broszur w bibliotece na terenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pieckach	-liczba zakupionych podręczników, poradników i broszur edukacyjno-profilaktycznych -liczba osób korzystających z biblioteki w GOPS w Pieckach	Klubik Pozytywnej GKPiRPA asystenci rodziny pracownicy socjalni	Profilaktyki	GPPiRPA	praca ciągła
	3	Organizowanie integracyjnych akcji dla rodziców i dzieci w ramach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	-liczba akcji -liczba uczestników	GOPS Szkoły GOKSiR GKPiRPA		GPPiRPA	praca ciągła
Podnoszenie kwalifikacji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie	1	Przeszkolenie grup pracowników zawodowo stykających się ze zjawiskiem przemocy: <ul style="list-style-type: none"> • policji, • służby zdrowia • nauczycieli i pedagogów szkolnych, • przedstawicieli GKPiRPA • pracowników GOPS 	-liczba szkoleń, -liczba warsztatów -liczba uczestników - liczba uczestników super wizji	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna stowarzyszenia instytucje zewnętrzne stowarzyszenia inne		GPPiRPA Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	praca ciągła
	2	Organizowanie warsztatów doskonalących stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”	-liczba uczestników -liczba warsztatów	instytucje zewnętrzne		GPPiRPA	praca ciągła
	3	Opracowanie interdyscyplinarnych szkoleń, porad, konferencji itp. spotkań z udziałem osób zaangażowanych w program i osób ważnych dla środowiska lokalnego	-liczba szkoleń -liczba uczestników	grupa robocza powołana do tworzenia programu, GOKSiR, GOPS GKPiRPA inne		GPPiRPA bez kosztowo	praca ciągła

4	Opracowanie lokalnych procedur postępowania i sposobu przekazywania informacji o prowadzonych działaniach w przypadkach podejmowania interwencji przez instytucje zajmujące się pomaganiem ofiarom przemocy	-liczba procedur -liczba osób objętych procedurami	Zespół Interdyscyplinarny, GKPiRPA	bez kosztowo	praca ciągła
5	Przeszkolenie grupy liderów społecznych w zakresie podejmowanych działań profilaktycznych mających na celu poprawę sytuacji rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy oraz udzielenia pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy (animator czasu wolnego)	- liczba szkoleń - liczba uczestników szkoleń - liczba liderów	Szkoły, GKPiRPA Zespół Interdyscyplinarny Policja instytucje zewnętrzne	GPPiRPA bez kosztowo	praca ciągła
6	Określenie potrzeb szkoleniowych dla pracowników „pierwszego kontaktu”	- liczba szkoleń - liczba uczestników - liczba warsztatów - liczba konferencji	- Instytucje zewnętrzne - organizacje pozarządowe - GKPiRPA - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna -inne	GPPiRPA, Minister Zdrowia, Instytucje zewnętrzne	praca ciągła

XI. Realizatorzy

Działania odnoszące się do przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób poszkodowanych powinny być prowadzone we wszystkich jednostkach na terenie gminy Piecki, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną czy też wsparciem rodziny i jej członków. Niezbędna jest chęć współpracy i współdziałania między osobami i instytucjami działającymi we wskazanym obszarze.

Realizatorami są:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach
2. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie
4. Placówki oświatowo-wychowawcze na terenie gminy Piecki
5. Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji
6. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Mrągowie
7. Posterunek Policji w Pieckach
8. Prokuratura, Sąd
9. Placówki służby zdrowia
10. Środowiskowy Dom Samopomocy w Pieckach
11. Organizacje pozarządowe
12. Wolontariat
13. Mieszkańcy Gminy Piecki
14. Media lokalne

Podmioty wymienione w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazane do realizowania działań w ramach procedury „**Niebieskiej Karty**”:

1. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie
4. Policja
5. Prokuratura
6. Sąd
7. Publiczne i niepubliczne placówki ochrony zdrowia
8. Placówki oświatowo-wychowawcze.

Każda z wyżej wymienionych instytucji w ramach swoich kompetencji zobowiązana jest do podejmowania działań zmierzających do udzielenia wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie. W ramach procedury „**Niebieskiej Karty**” pracownik socjalny **jednostki organizacyjnej pomocy społecznej**:

- 1) Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- 2) Udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 3) Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- 4) Zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie;
- 5) Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz

informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia, terapii lub udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W pracy zespołowej konieczne stają się dwie zasady:

- **INTERDYSCYPLINARNOŚĆ**
 - wszystkie działania na rzecz pomocy rodzinie muszą być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji, postrzeganie problemów i zachowań w rodzinie w kontekście wielu problemów i zachowań ryzykownych poszczególnych członków rodziny.
- **KOMPLEKSOWOŚĆ**
 - przemoc jako zjawisko złożone, wieloaspektowe i taka powinna być udzielana pomoc,
 - analizowanie wzajemnych powiązań pomiędzy różnymi problemami i zachowaniami ryzykownymi w kontekście przemocy w rodzinie,
 - podkreślenie znaczenia czynników chroniących w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
 - dostrzeganie i uwzględnianie roli różnych podmiotów mających wpływ na dzieci, młodzież, rodziców, szerszej rodziny,
 - pragmatyczne podejście do walki ze zjawiskiem przemocy w rodzinie oraz mądre i konsekwentne wsparcie ofiar tej przemocy, wyrażające się w poszukiwaniu formuł działania, które przyniosą maksymalne efekty przy możliwie najniższych nakładach.

XII. Przewidywane efekty

- Ograniczenie skali przemocy
- Zmniejszenie psychospołecznych skutków przemocy w rodzinie
- Zwiększona skuteczność działań skierowanych na dzieci i młodzież, które wzmocnią ich poczucie własnej wartości, nauczą jak należy sobie radzić w sytuacjach zagrożenia zjawiskiem przemocy oraz przekonania ich do instytucji działających w obszarach zjawiska przemocy, do których mogą zgłaszać się nawet bez rodziców
- Promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy,
- Poprawa komunikacji w rodzinie i umiejętności rozwiązywania konfliktów
- Spadek liczby rodzin, w których interwencje policji podejmowane były wielokrotnie
- Zmiana społecznego postrzegania przemocy w rodzinie oraz zwiększenie zainteresowania i zaangażowania w sprawy związane z przemocą w rodzinie
- Zmiana postaw i zachowań wobec zjawiska przemocy
- Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących z rodzinami dotkniętymi przemocą w rodzinie
- Doskonalenie systemu wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą
- Możliwość ciągłego dostępu do psychologa, mediatora, prawnika, konsultanta ds. uzależnień i współuzależnień oraz broszur, poradników, ulotek
- Zmniejszenie szeroko pojętego zjawiska przemocy na terenie Gminy Piecki
- Ciekawe propozycje spędzania wolnego czasu dla wszystkich rodzin w naszej gminie
- Przekonanie społeczności do instytucji, które działają w obszarze przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie i ochronie ofiar przemocy w rodzinie
- Podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

XIII. Monitoring

- program będzie monitorowany corocznie,
- grupa robocza będzie dokonywać analizy jakościowej i ilościowej wykonanych zadań oraz będzie miała możliwość i wpływ na zmiany programu i proponowania dodatkowych zadań i projektów.
- Monitorowanie potrzeb i skuteczności działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród dzieci i młodzieży oraz szkolnych programów profilaktycznych.

XIV. Podsumowanie

W związku z powyższym niezbędne jest przyjęcie szeroko rozumianego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wspierania ofiar tejże przemocy, w szczególności ochrony dzieci i młodzieży. Jego wykonanie powinno pozytywnie wpłynąć na polepszenie się poczucia bezpieczeństwa życia w rodzinie, a nawet szeroko rozumianego bezpieczeństwa społeczeństwa w naszej gminie.

Sporządziła:
Katarzyna Kozak